

איראן רפובליקה עממית

שוב התעלף הד"ר מוחמד מוסאדק מרוב התרגשות. אולם הפעם לא מרוב שמחה — הוא התעלף מבהלה. קולו נחנק ברגונו, כאשר קם בישיבה רגילה של המגיליס והרי דיע, כי אימו עליו ברצח.

אחרי שחזרה אליו הכרתו הודיע, כי מעתה ישא אקדח — כפי שהיה רגיל לעשות, עד לפני הבחרו ראש ממשלה — ולא יעזוב את בנין המגיליס. כבר פעמיים לפני כן, בקר יירה הפוליטי הארוכה שלו, השתמש המדינאי ההיסטרי-למחצה, בן ה-71, בזכות המקלט המסורתית, לפיה חייו של אדם בטור חיים כל עוד הוא נמצא בבנין המגיליס, או בארמון השאה.

מיד לאחר זאת הותאמו שני חדרים לצרכי ראש הממשלה. האחד כחדר שינה ואוכל, והשני כמשרד עבודה. בדיוורו החדש לא חסר ראש הממשלה כלום — מלבד מקלחת. תוך מאמץ למנוע את הוצאת האיום נגדו, זירז את עבודת הועדה, שמתפקדה להוציא לפועל את הלאמת שדות הנפט ובתי הויקוק. בראיון עם סופר אמריקאי הכריז גאואד סאוואפי, הצעיר האחראי לארגון הפעולות החילונית של פידאיון איסלאם, כי ראש הממשלה בגד בעם האיראני, וכי סופו למוט. "לפקודתי עומדים 5000 איש, המוכנים להקריב את חייהם למען הרעיונות שלנו. המתנגד לרעיונות אלה יוצא להורג ללא רחמיים."

האנגלים לא התנגדו. כאשר נשמט רסן השלטון מידי ראשי המפלגות במגיליס, וההמונים המאוהבים בארגונים הבלתי-חוקיים, פידאיון איסלאם הקנאי, וטודה הקומוניסטית הרגישו מה ר כוחם, מונה מוסאדק לתפקיד ראש הממשלה בתקוה, כי ארגונו הקיצוני ילכז סביבו את ההמונים. ואמנם, החוק הראשון שהועבר ע"י המגיליס, היה חוק העברת נכסי חברת הנפט לגם האיראני.

אך זה לא סיפק את ההמונים. הם נוכחו לדעת, כי גם לקיצוניותו של מוסאדק יש מחיר. הוא נכנע ללחץ הבריטים, שהשתמשו בנשק הגיוני ביותר: אם האיראנים ילאימו את שדות הנפט ובתי הויקוק, לא ידעו להפיק עולם. האמריקאים הפסיתו לבריטים, כי לא יעזרו לאיראנים להפעיל את המיתקים. האנגלים לא יתנגדו, אם תוקם חברה לא-מיתאיראנית, שתקנה את רכוש החברה האנגלית — בתנאי, שהטכנאים האנגלים והיהודים ימשיכו להפיק ולזקק את הנפט, שיימכר לאנגליה.

מאחורי האיומים וההפגנות של פידאיון איסלאם עומדים שותפיהם מן הקצה הפוליטי השמאלי — חברי מפלגת טודה. מתחילת המאורעות, שבאו בעקבות רצח רומארא, שיתפו הקומוניסטים פעולה עם הדתיים, שלא היו אז אלא כלי שרת של הריאקציה במגיליס. לאט לאט הצליחו פדאיון להשתחרר מסיט בעלי האחוזות, היושבים במגיליס בלא לאבד מכוחם, כי טודה נשארה עמם.

עתה נוצר מצב, המאפשר לשני הארגונים הבלתי-חוקיים להופיע בהפגנות פומביות ולד-

רוש, כי הממשלה לא תתערב — והממשלה אינה מתערבת.

במשדה קומוניסטית. אולם אידי-ליה זו בין שני ארגונים קיצוניים, השייכים מטבעם לשני הקצוות, עשויה להסתיים בכל יום. אחרי שיישברו השאריות האחרונות של שלטון הפיאודלים, יחל מאבק בין שני ה"שותפים על השלטון."

לעומת האלפים המעטים של פידאיון (המ"ר רוכיים בעיקר במספר ערים גדולות), מונים חברי טודה רבבות פועלים עירוניים ואיכרים מרודים. כבר היום נפוצים ניחשים רבים ברחובות שהראץ על הרכב הממשלה היציבה הראשונה, שתקום באיראן מתוך קלחת המאורעות — מורכבת, כמובן, מאנשי טודה. כי הלך הרוחות בארץ בשל עתה לבחירת ממשלת קומוניסטים, שאף פעם לא היו ב"שלטון."

ואז תפגוש בריטניה, לא בעסקים בעלי

מוחמד חיידר, מפקד החללים לא ישוב

אחוזות, הניתנים להשפעת המרכה במחיר, אלא ברפובליקה העממית האיראנית, שהתנגדותה תהיה חריפה ועקרונית ביותר.

מצרים

מי הקובע בצבא ?

ששה חדשים אחרי שמוחמד חיידר באשא, מפקד עליון של הכוחות המזוינים המצריים, הגיש את התפטרותו, פורסם מנשר מלכותי: "אנו, פארוק הראשון, מלך מצרים, בהסתמך על פעיף 14 של החוקה, ממנים בזה את ה"פילד-מרשל מוחמד חיידר באשא מפקד עליון של הכוחות המזוינים המצריים."

"חיידר חזר, אולם חללינו הקדושים לא יחזרו!" הכריז השבועון רוז אל-יוסף. השבועון, שניהל מלחמה עיקשת נגד חיידר מלחמה, שהיה לה חלק חשוב בהתפטרותו

— והפסיק אחרי ההתפטרות, פתח בהתקפה חדשה. "חיידר באשא אינו אלא צעצוע בידים חזקות (המלך), והוחזר כדי להשליט מרוה פוליטית מסוימת על הצבא, האשים השבועון.

לפי דברי רוז אל-יוסף, לא הוחזר חיידר בשל ידיעותיו הצבאיות. "אלו נערכה בין הקצינים הגבוהים שבצבא בחינה, שלפיה יבחר מועמד למשרה זו, ודאי שלא היה זה חיידר באשא. הוא לא הוכיח שום כשרון בשטח הצבאי. ליהפך, אם לדון לפי מעשיו הקודמים, הרי הוא האשם העיקרי במפלה פלסטין; הוא שלח לחזית חיילים, שלא היה להם שום מושג בלחימה. או שמא, שואג השבועון, נקבע כשרונו לפי פעילותו במש"טרת פארוק החשאית, ובהנהלת בתי-הסוהר?"

למות — ותו לא. חיידר באשא לא התירגש מהתקפה זו. גם התקפות אחרות, חריפות יותר, שפורסמו בעיתונים אחרים, לא עוררו בו שום התרגשות. מיניו היה תוצאה גלויה של הכנעת הואפד לרצון המלך. כאשר עלה אל-נחאס לשלטון, סירב להענות לדרישת המלך, לתת לחיידר את תפקיד שר הבטחון, וכאשר פרצו השערוריות סביב המע"ל לת בקינת נשק מקולקל וגורמי המפלה בא"רץ ישראל, הכריז הואפד את חיידר להתפטר.

ע"י כך סולק אחד מעמודי התווך של הש"פעת המלך בתוך הצבא. הואפד ניגש להש"תלט השלטות גמורה על הצבא. הוא הוציא את סמכות ההעלאה בדרגה מידי המפקדים הצבאים והעבירה לידי שר הבטחון. ע"י שימוש בהבטחת העלאה בדרגה כשוחזר, הצליח לרכוש את אמון הקצינים.

המצב בצבא הגיע נקודה, שקצינים אינם חושבים על מות בעד המולדת. הם רוצים למות — אם עליהם למות — בדרגה גבוהה ככל האפשר, התמררו קצינים גבוהים שהודחו.

אולם עתה, בעמדם בפני גל התמרמרות המונית, בגלל עמדתם הפושרת בשאלת פיניו הצבא הבריטי ממצרים, חיפשו מנהיגי אל-ואפד לפייס את המלך, כדי שלא יצטרף למחנה האנטי-ראפדי. הם הסכימו להחזיר את חיידר באשא, בקבלם את כל התנאים שהעמיד.

הרשות להעלות בדרגה או להדיח קצינים תועבר לידיהם; הוא יהיה אחראי בפני המלך, לא בפני שר הבטחון; הסכום הכולל של תקציב הבטחון ימסר לרשותו, והוא יחלקו לפי ראות עיניו.

מה ההבדל ?

בחצות נסתיים המצב הצבאי בכל מצרים, מלבד באזורי הספר. בתוקף מצב צבאי זה, הוכרו ארגון האחים המוסלמי כבלתי-חוקי, ורכושו הוחרם ע"י ראש הממשלה מתמוד אל-נוקראשי, בשנת 1948. נחאס באשא, לפי הבטחת-הבחירות שלו, החזיר את החוקיות לארגון, אך המשיך — בתוקף המצב הצבאי, להתויק ברכושו.

עתה, עם סיום המצב הצבאי, הוחזר גם הרכוש. אלא שהאחים, המונים למעלה מ-60.000 חברים במצרים בלבד, החליטו לחזור לזירה החפשית בהפגנה אדירה. הם ציוו

מוחמד בסינוי, פושע משוה הניע לרצוח

על כל חבריהם, בכל רחבי הארץ, להתכנס במסגדים לתפילת הערב, ולהשאר שם עד חצות. דקה אחת אחרי חצות היה עליהם לצאת בצעקה גדולה: "אללה אכבר! אין אלוהים בלעדי אללה!" ולפלוש לבנינים, ששימשו מרכזי הארגון עד אשר הופקעו. כל קבוצה היתה צריכה להכין שלט גדול, הנזר שא את שם הארגון, ועם פלישתם למקום, לתלות אותו על הכניסה.

כל הפעולה תוכנה בסודיות רבה, והוצאה לפועל ללא תקלות. רק בקהיר לא נעשה שום דבר. מספר שעות לפני מועד תפילת הערב, קרא שר הפנים, פואד סראג אל-דין באשא, את ראשי הארגון למשרדו.

"אני יודע על כל העניין, הודיע להם. הוא הצדיק אותם ואמר, שהוא מבין את רגשו תיהם. אולם הוא ביקש מאתם להמנע מצעד הפגנתי זה בקהיר בלבד. "הרי אני, שעורתי לכם במאבקכם לחזור לזירה הפוליטית, הרי כיר לנאספים. אם תרצו בכל זאת לקיים את ההפגנה, אמצע זאת בתוקף חוק ההתקלוליות. אם תימנעו, תוכלו להכנס מחר בשקט לבניניכם, ואני אפילו אעזור לכם." האחים הסכימו.

ההד החיידר, שהיה לכל העניין הוה, בקך היר, היה רצח קופאי ארמני של בית-מרזח פינאלי. הרוצח, מוחמד כאמל בסינוי, בן 25, נכנס למקום, וכעבור מספר דקות, שלף אקדה, הרג את הקופאי. אך מרתרו לא היתה לשדוד את הקופה — הוא רצח מתוך דב-און. בחקירה אמה, שהוא חבר ארגון האחים המוסלמים, שהורה להתכונן לפעולת הפלישה, וכשבוטלה הפעולה, לא ידע מה לעשות. "התכוננתי באופן נפשי לשימוש בנשק", אמר האיש, "וכנראה שמשוהו תת-הכרתי הניע אותי למעשה זה. אך אני אינני פושע. אני אדם שקט, האוהב את יפי החיים."

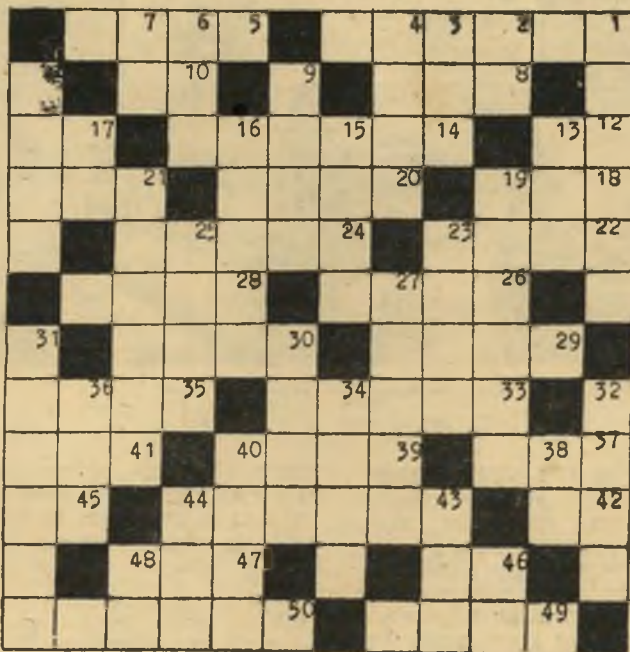
פתרון תשבץ 68

- מאונך 1: דיביייה (6 פריס. 9 לעו. 10 ספוג. 12 סרגל. 14 אדר. 15 ביב. 17 יחי. 18 אגורף. 22 די. 21 קל. 22 סבו. 23 קרס. 25 הדין. 27 נדן. 29 ילק. 31 מיץ. 33 לתת. 35 קרפ. 38 נהר. 40 נאה. 41 נר. 42 רב. 44 בולאי. 46 אגב. 47 קרב. 49 דגל. 50 חציל. 51 שיגל. 53 אלי. 54 סקרן. 55 ירושלים.

- מאונך 1: דה סיקה (2 בלגי. 3 יעל. 4 זו. 5 הסדר. 6 פו. 7 רגב. 8 סיביר. 11 פרוק. 13 רחלים. 14 אגודל. 16 יד. 18 אבן. 19 פרי. 24 סלק. 26 גין. 28 נתנאלי. 30 קרנגי. 32 צהב. 46 אציל. 48 בשר. 50 חלש. 52 ין. 53 או.

תחרות הכותרות

דוש צייר קריקטורות, שנושאן קבוץ גלוריות, אך לא השאיר מקום לכותרות. כדי ללמדו לקח, מומין אותך העולם הזה לספק 6 כותרות עד 27.51.27 (ראה תלוש בעמוד 14), לפי חותמת הדאר. בין בעלי 6 הכותרות המוצלחות ביותר תוגרל טיסה לאילת על חשבון דוש.

תשבץ מס. 69

- מאונך 1: הכרעה דמוקרטית. 5 בית עשוי עץ. 8 משכן הצאן. 10 מפקד מחלקה. 12 אחת עשרה. 14 ואדי בחיפה. 17 גע. 18 עמק. 20 גב הגמל. 21 פינה. 22 דוכן. 24 כפר ערבי בסביבת בית גוברין. 26 ממנהיגי השומר הצעיר. 28 צנור הדם החוזר. 29 החלק המצנן את קנה המקלע. 30 מנעל. 33 בן דת משה. 35 חודש עברי. 37 קילוח חזק. 35 תעשיית הלחם. 41 השמדת אנשים. 42 מטבע סינית. 43 חלום התרנגולת (כתיב מלא). 45 נזכר לעיל (ר"ת). 46 שמו הפרטי של ג'ונסון. 47 אלי. 49 שבט. 50 הוצאת ספר.

- מאונך 1: חטיבה צבאית. 2 אבר. 3 רוק. 4 צבע. 6 תולעים. 7 מגבולות הארץ. 9 זכוכית לחלוץ. 13 כוח. 15 בן שבדיה. 16 מעלה. 17 נכרי. 19 קבוץ בעמק הירדן. 21 משטר בלא מלך. 23 צלחת גדולה. 25 נהר בארץ. 27 צייר צרפתי (1841-1919). 30 לחכמת-שחיתקה. 31 חלק מבריטניה. 32 איש קדוש לה. 34 קבוץ בגליל העליון. 36 תואר בצבא. 38 שר. 40 ריקוד "יש" ראלי. 43 נמשך מאחרי המחרשה. 44 עץ תעשייתי. 46 אמא. 48 מילת זיורו.